

FORMAREA POPORULUI ROMAN

SI A LIMBII ROMANE

LEFORMAREA POPORULUI ROMÂN:

A doua jumătate a mileniului I este caracterizată pe plan european prin apariția popoarelor romanice și a limbilor neolatine. În cadrul acestui proces se înscrie și formarea poporului român.

Etnogeneza românească a urmat aceleași etape ca și în cazul celorlalte popoare neolatine din Europa, având drept componente de bază **substratul**, în cazul de față cel **geto-dac, stratul roman** și **adstratul slav**. Principalele etape ale formării poporului român au fost:

1. Perioada stăpânirii romane (secolele II-III, în provincia Dacia respectiv, secolele I-VII, în zona dintre Dunăre și Marea Neagră) când asupra dacilor s-a exercitat acțiunea romanizatoare a coloniștilor, veteranilor, a administrației romane, formându-se populația daco-romană. Aspecte importante ale romanizării sunt: colonizarea masivă, mulțimea militarilor așezați în castre, precum și apariția și dezvoltarea orașelor.

2. Continuitatea daco-romanilor la nordul Dunării după retragerea aureliană (anul 271), în **perioada migrațiilor**, când fenomenul romanizării i-a cuprins și pe dacii liberi. Perioada în care ruralizarea vieții în Dacia, fenomen specific epocii migrațiilor, determină revenirea la forme comunitare de stăpânire și cultivare a pământului. Astfel, comunitățile sătești, cunoscute sub numele de obști, devin celule de bază ale societății daco-romane și, mai târziu, ale celei românești. Organizațiile politico-teritoriale, numite “**țări**”, erau adevărate autonomii teritoriale, născute din asociația mai multor sate. Obștea sătească a fost cel mai important element al continuității etnice și teritoriale. În consolidarea conștiinței romanității, o deosebită importanță a avut-o creștinismul, atât la Dunăre, cât și în Occident. Termenii “*romanus*” și “*christianus*” dobândesc un înțeles identic, definind apartenența la comunitatea credincioșilor lui Hristos. Se poate spune că, pe durata secolelor IV-X, daco-romanii și apoi românii, deținători ai unei culturi materiale proprii, au format mai întâi o comunitate religioasă, principala distincție între autohtoni și migratori apărând pe teren religios, adăugându-se și partea de limbă relativ

concomitentă. Până la sfârșitul secolului al VIII-lea, populația daco-romană s-a transformat în populație românească.

II. FORMAREA LIMBII ROMÂNE

Limba română se formează concomitent cu formarea poporului român în spațiul cuprins între Marea Neagră, Munții Balcani și Carpații Păduroși. Ea își are izvorul în latina populară vorbită în provinciile dunărene ale Imperiului, provincii care până în secolul al VII-lea, când slavii se vor așeza în sudul Dunării, au format o unitate pe ambele maluri ale fluviului.

După retragerea aureliană, latinitatea sud-dunăreană a asimilat în continuare influențe în limbă, pe când la nord de fluviu aceste inovații au fost mai reduse, dând în final aspectul mai arhaic al limbii române. Absența centrelor urbane a contribuit la conservarea unității limbii, spre deosebire de Occident, unde viața orășenească mai dezvoltată a permis apariția dialectelor.

Populația romanică începe să dezvolte la rândul ei, în secolele VII-X, dialecte proprii: ♦ în nordul Greciei și Macedoniei, având ca nucleu Munții Pind, apare **dialectul aromân(macedoromân)**;

♦ pe valea râului Vardar apare **dialectul meglenoromân**;

♦ în vest (Peninsula Istria) apare **dialectul istroromân**;

♦ în spațiul carpato-dunărean se dezvoltă **dialectul dacoromân**, pe baza căruia s-a format limba română literară.

Stratul latin formează fondul principal de cuvinte al limbii române, peste 60% din aceasta cuprinzând noțiuni fundamentale legate de viață, îndeletniciri, cadru administrativ și politic, mediu și religie. Structura gramaticală a limbii române este, de asemenea, latină.

Cealaltă componentă de bază o constituie **stratul daco-moesian** (160-180 de cuvinte), care cuprinde noțiuni legate de existența de zi cu zi și de cadrul natural.

Adstratul lingvistic, în special cel **slav**, cuprinde aproximativ 20% din lexicul limbii române, influențele slave exercitându-se doar în lexic, fără a reuși să modifice structura gramaticală.

O dată cu încheierea etnogenezei românilor, în secolele VIII-IX apar și primele mențiuni despre aceștia în surse externe sub denumirea de "vlahi", "valahi", "volohi", "blachi", denumiri date de vechii germani pentru a desemna populația romanică, acestea fiind apoi preluate de slavi și bizantini. De remarcat însă că strămoșii noștri s-au numit întotdeauna pe ei înșiși "rumâni" sau "români" și au păstrat mereu în conștiință originea lor romană.

BIBLIOGRAFIE: • <http://istoriiregăsite.wordpress.com/2013/10/23/formarea-poporului-român-și-a-limbii-române/>

• Manual de istorie, clasa a IX-a; Autori: Alexandru Barnea, Vasile Aurel Manea, Mihai Stamatescu, Bogdan Teodorescu (p.62-65)